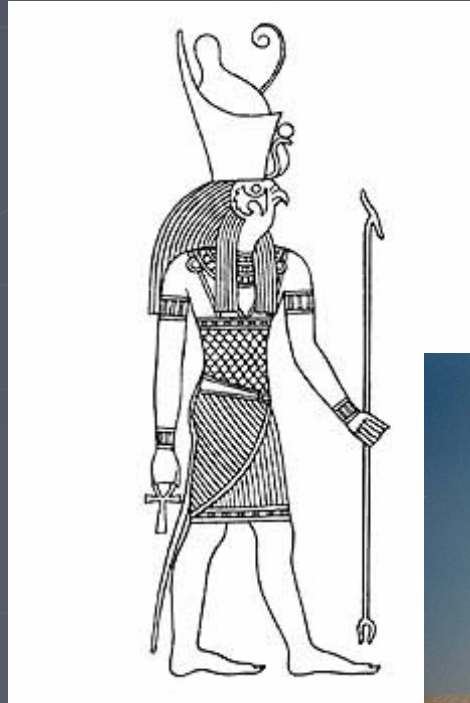

STAROVĚKÝ EGYPT

FARAONI, BOHOVÉ A PYRAMIDY

Der fruchtbare Halbmond um 2000 v. Chr.

- Ägypten
- Ägyptischer Einflussbereich
- Reich Sargons von Akkad
- Akkadischer Einflussbereich
- Altbabylonisches Reich
- Aramäer* Berg- oder Wüstenvolk
- Sumer* Kulturlandschaft

km

Starověký EGYPT

- ▶ **KDE?**
- ▶ severo-východní Afrika
- ▶ **MOŘE?**
- ▶ Středozemní a Rudé moře
- ▶ **ŘEKA?** nejúrodnější je údolí řeky Nil
- ▶ pravidelné záplavy v době tání sněhu
- ▶ **CO STAVĚLI?**
- ▶ soustavy zavodňovacích kanálů
- ▶ **KOLIK SKLIZNÍ ZA ROK?**
- ▶ dvě až tři sklizně za rok
- ▶ **HLAVNÍ ZPŮSOB OBŽIVY?**
- ▶ zemědělství a řemeslo

Zemědělství – etapy sklizně

Přírodní podmínky

- ▶ v počátcích civilizace vlhčí podnebí než dnes
- ▶ delta – bažiny a mokřady, sycené záplavami
- ▶ savana se však postupně proměňovala v poušť
- ▶ základem úspěšného zemědělství se tedy staly pravidelné záplavy a úrodné bahno
- ▶ Nil – egyptané si ho zbožšťili
 - také doprava – například stavební kámen

Linternaute.com © Benoît Roger

řeka Nil je s délkou svého toku 6695 km jednou ze dvou nejdelších řek světa společně s Amazonkou (7062km)

delta Nilu se rozkládá na území 24000km² a zabírá asi 240km pobřeží

Počátky egyptských dějin

- ▶ centrum civilizace zpočátku na severu země v deltě Nilu a v okolí Fajjúmské oázy
- ▶ sev. část - tzv. **Dolní Egypt**
 - zemědělství
- ▶ již. část – tzv. **Horní Egypt**
 - kočovní pastevci a lovci
- ▶ **predynastické období** – před vznikem jednotného státu (rozvoj řemesla, obchodu, první sídla městského charakteru)

mýty a skutečnost

- ▶ legendárním sjednotitelem Horního a Dolního království je faraon Meni, který měl žít podle ptolemaiovského historika Manehta někdy ve 3.tis.př.n.l.
- ▶ o tomto neexistují žádné důkazy, ale podle egyptologů existovalo pouze Horní království a **faraon Hor-Aha**, snad syn dobyvatele Dolního Egypta, se pokládá za prvního faraona první dynastie (celkem 31 dynastií)

sjednocení v symbolice

koruna
Horního
Egypta

koruna
Dolního
Egypta

období Staré říše (2650-2150př.)

- ▶ 3.-10 dynastie
- ▶ válečná tažení do Núbie a na Sinaj
- ▶ obchod se syropalestinskou oblastí
- ▶ hlavní město **Mennofer**
- ▶ dělení na správní jednotky – **nómy** (kraje)
- ▶ stavba **mastab** a později **pyramid**
- ▶ konec staré říše doprovázely sociální bouře, příčinou byl hladomor v důsledku decentralizace moci

EGYPT – vznik jména

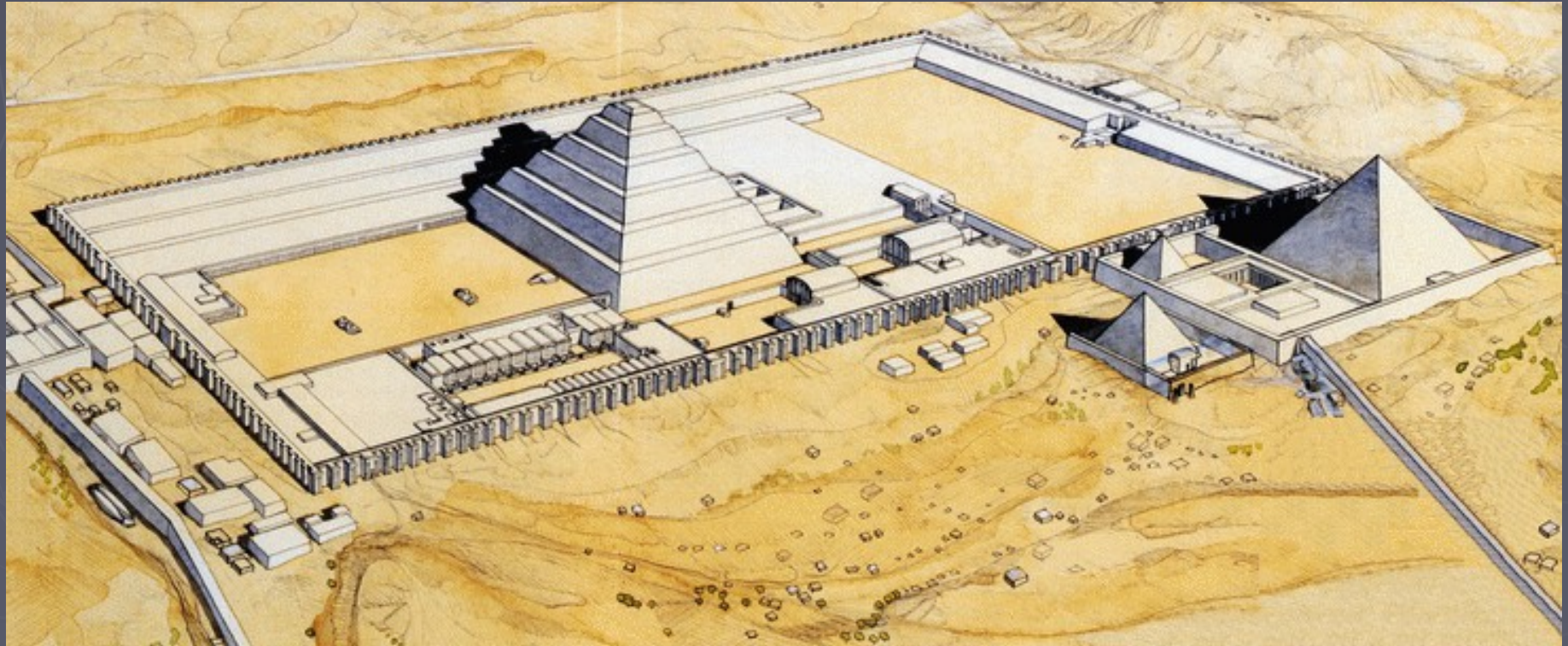
- ▶ Mennofer (řecky Memfis) – hl.město st. říše
- ▶ chrámový komplex – **Hut Ka Ptah**
- ▶ (Chrám duše Ptahovy – jeden z bohů)
- ▶ hovorově Hykupta – řečtina Aiggyptos
- ▶ Římané – AEGYPTOS – dnešní EGYPT

PYRAMIDY – období 3. dynastie

Džoserova stupňovitá pyramida v Sakkáře

Komplex Džoserovy pyramidy

SFINGA

socha s lidskou hlavou a lvím tělem

PYRAMIDY v Gíze – 4. dynastie

Cheopsova pyramida v Gíze (230x230x146m)

Gíza a Sakkára v dokumentu

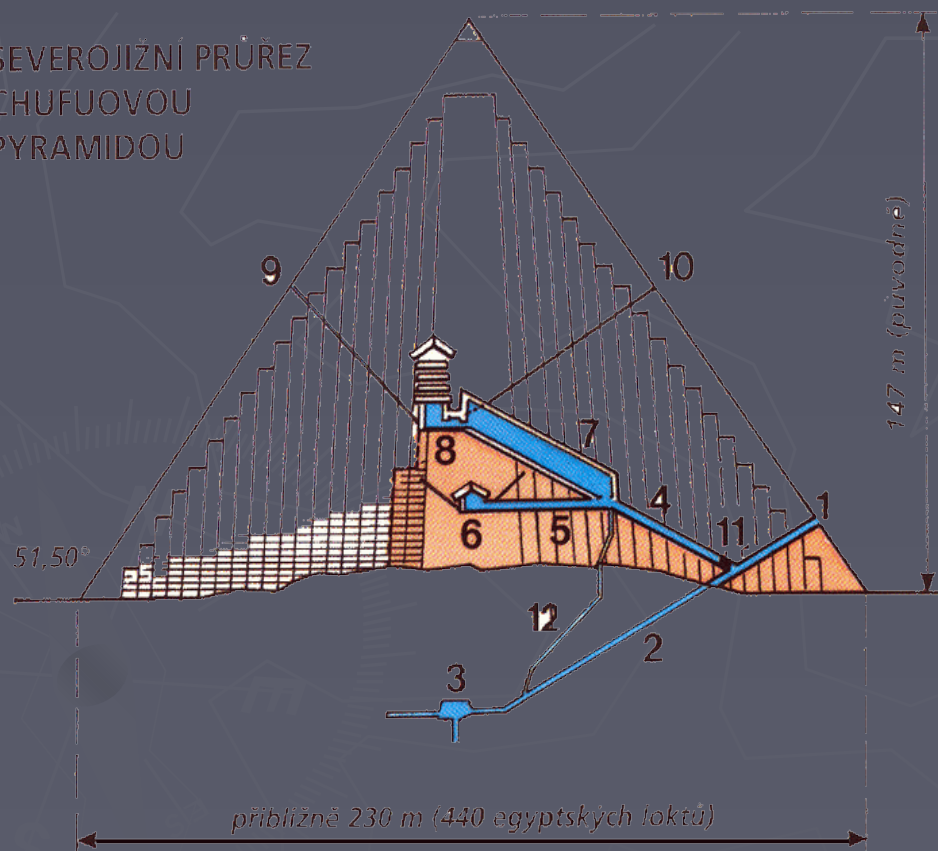
<https://www.ceskatelevize.cz/porady/107192132>

Stavba pyramid

Průřez pyramidou

SEVEROJIZNÍ PRŮŘEZ
CHUFUOVOU
PYRAMIDOU

1. Vstup do pyramidy (14m nad zemí)
2. Podzemní sestupná chodba
3. Podzemní komora 30m pod povrchem
4. Vzestupná chodba
5. Horizontální pasáž
6. Královnina komora 21m nad zemí
7. Velká galerie
8. Faraonova komora 43m nad zemí
9. Větrací šachta faraonovy komory
10. Větrací šachta královniny komory
11. Rozcestí
12. Pracovní šachta

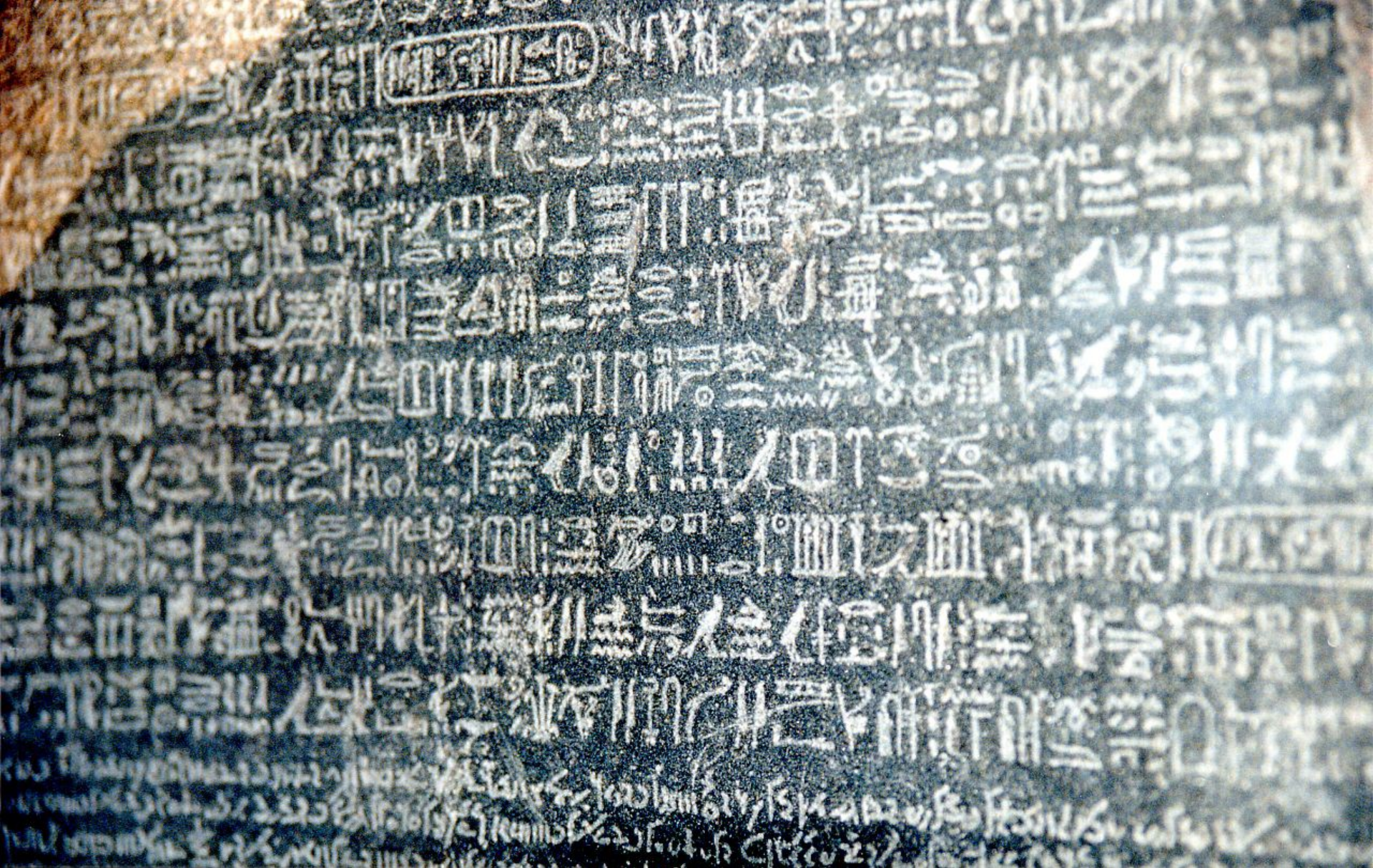
- ▶ stará říše
- ▶ 1. přechodné období – vládci v Thébách
- ▶ střední říše
- ▶ 2. přechodné období – dobytí Egypta Hyksósy
- ▶ nová říše – faraon Ahmos z 18. dynastie vyhnal Hyksósy ze země
- ▶ růst moci kněží
- ▶ faraón Amenhotep IV. zavedl náboženskou reformu – uctívání **boha Atona** (sluneční kotouč) – přijal jméno **Achnaton**, reforma se však neujala)

Ramessovci – 19. a 20. dynastie

- ▶ Ramessovci, hlavně pak Ramesse II., rozšířili území Egypta výbojnými válkami v palestinské oblasti
- ▶ ale po prohrané bitvě u Kadeše 1285, uzavírají mír s Chetity
- ▶ poté se brání útokům tzv. mořských národů

Písmo

- ▶ a) hieroglyfy (posvátné)
 - monumentální nápisy tesané do kamene
- ▶ b) hieratické (kněžské)
 - uzpůsobené k psaní na papyrus
- ▶ c) démotické (lidové)
 - nepoužívalo se v náboženských textech

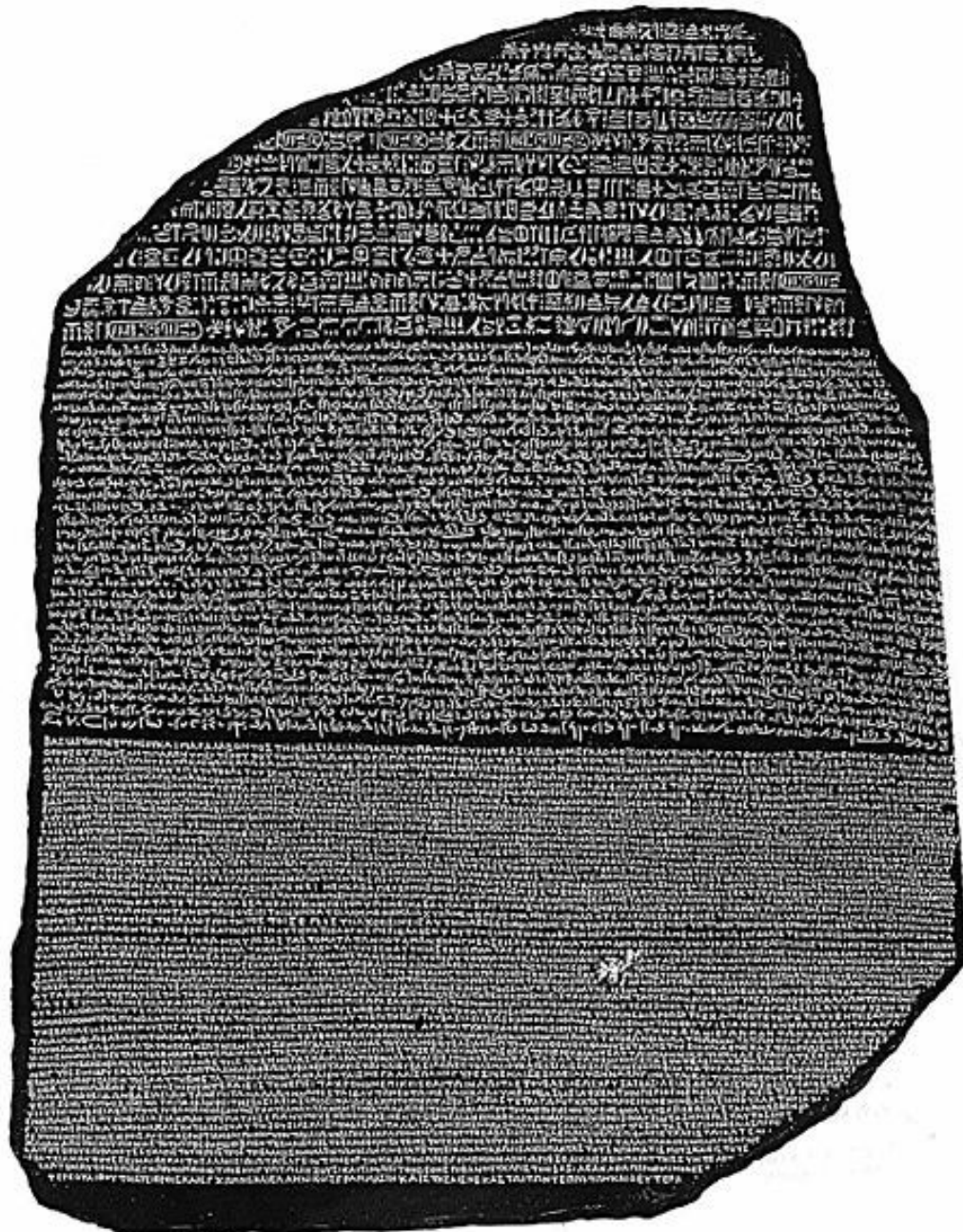

ukázka egyptských hieroglyfů

rozluštění hieroglyfů – Jean Francois **Champollion**

- ▶ V devíti letech se učil řecky a latinsky
- ▶ v jedenácti četl Bibli v hebrejském originále
- ▶ ve třinácti se začal učit arabštinu a syrštinu, později koptštinu a pro rozptýlení čínštinu
- ▶ za napoleonských kampaní do Egypta nalezena trojjazyčná tzv. **Rosettská deska, hieroglyfy, démotické a klasická řečtina**

Rosettská deska

Písmo a literatura

- ▶ obrázkové písmo – hieroglyfy
- ▶ psalo se na papyrus a tesalo do kamene
- ▶ rostlina – papyrus
- ▶ psali účty, soupisy daní, pohádky, báje, básně

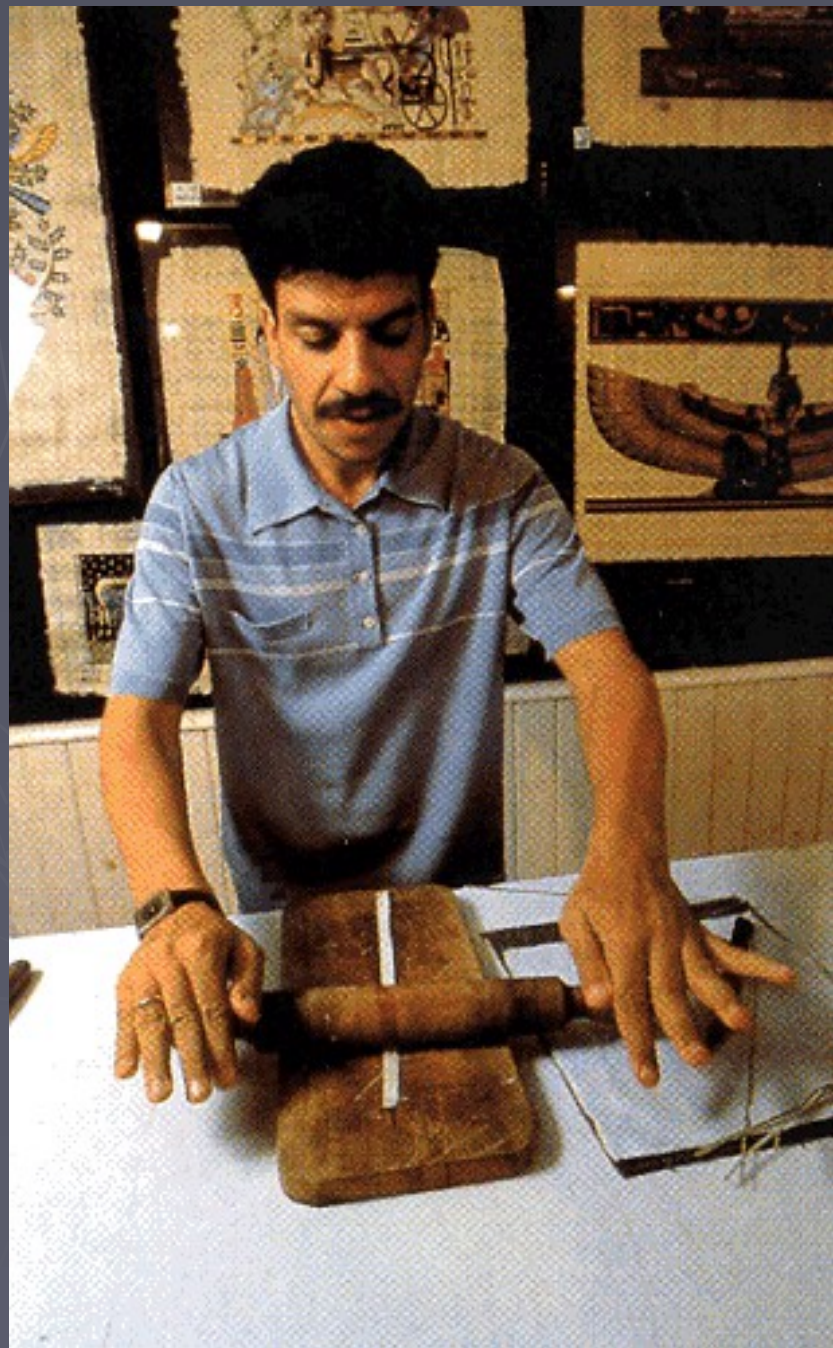
rostlina papyrus

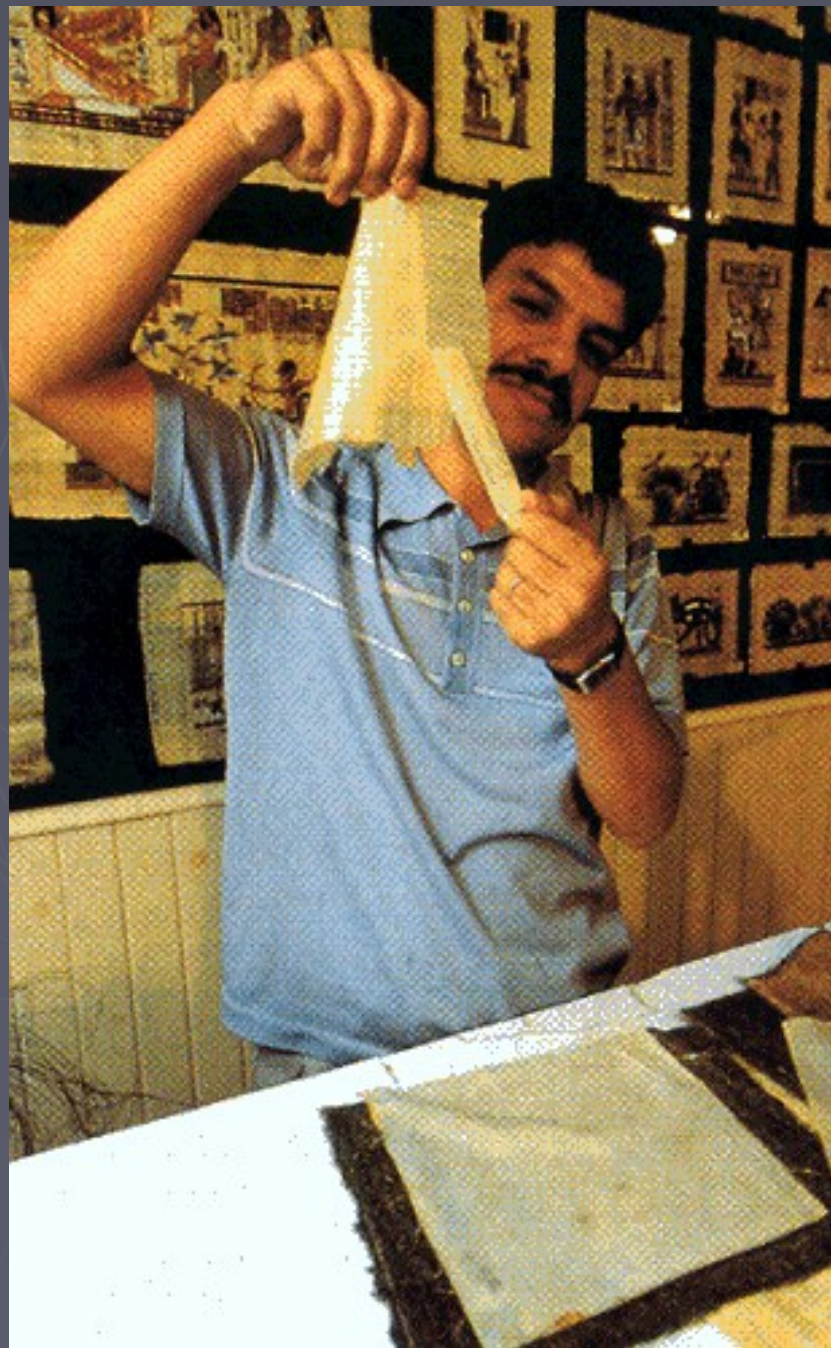
prazdné listy papyru a barvy

tenké plátky papyru - máčení

válcování tenkých
plátek papyru

slepování
tenkých plátek
papyru

psaní na papyrus

Společnost ve starém Egyptě

1. faraon

2. kněží

3. vojenští velitelé

4. úředníci (vezír)

5. řemeslníci a
zemědělci

6. otroci

► důležitou úlohu hráli také písaři, jejichž prací bylo zaznamenávat úřední úkony

► základním společenstvím v Egyptě byla tzv. vesnická občina

Egyptský faraon

Egyptská armáda

Nubijský otrok

svázaní
otroci

oblékání a líčení

- ▶ oblečení – plátno
 - Muži - bederní roušky, suknice a košile
 - Ženy - šál a úzké šaty po kotníky
- ▶ obuv - sandály z kůže nebo z rákosu
- ▶ děti - nahé a měly vyholené hlavy
- ▶ účesy - velice složité účesy a paruky
- ▶ šperky a líčidla (hlavně se líčily oči)
- ▶ parfémy a vonné oleje.

věda a umění

- ▶ **geometrie** – potřeba k vyměřování polí a hloubení kanálů
- ▶ **astronomie** – předvídání záplav
- ▶ **kalendář** – 12 měsíců po 30 dnech + 5 dní svátků
- ▶ **matematika** – desítná soustava
- ▶ **lékařství** – znalosti díky mumifikace
 - oční lékařství, zubní lékařství, chirurgie

Náboženství

- ▶ velké množství bohů, jménem jich známe asi 2500
- ▶ zpodobňování s hlavou nějakého zvířete
- ▶ posvátná zvířata
 - ibis, krokodýl, sokol, kočka, kráva atd.

Nejdůležitější bohové Egypta

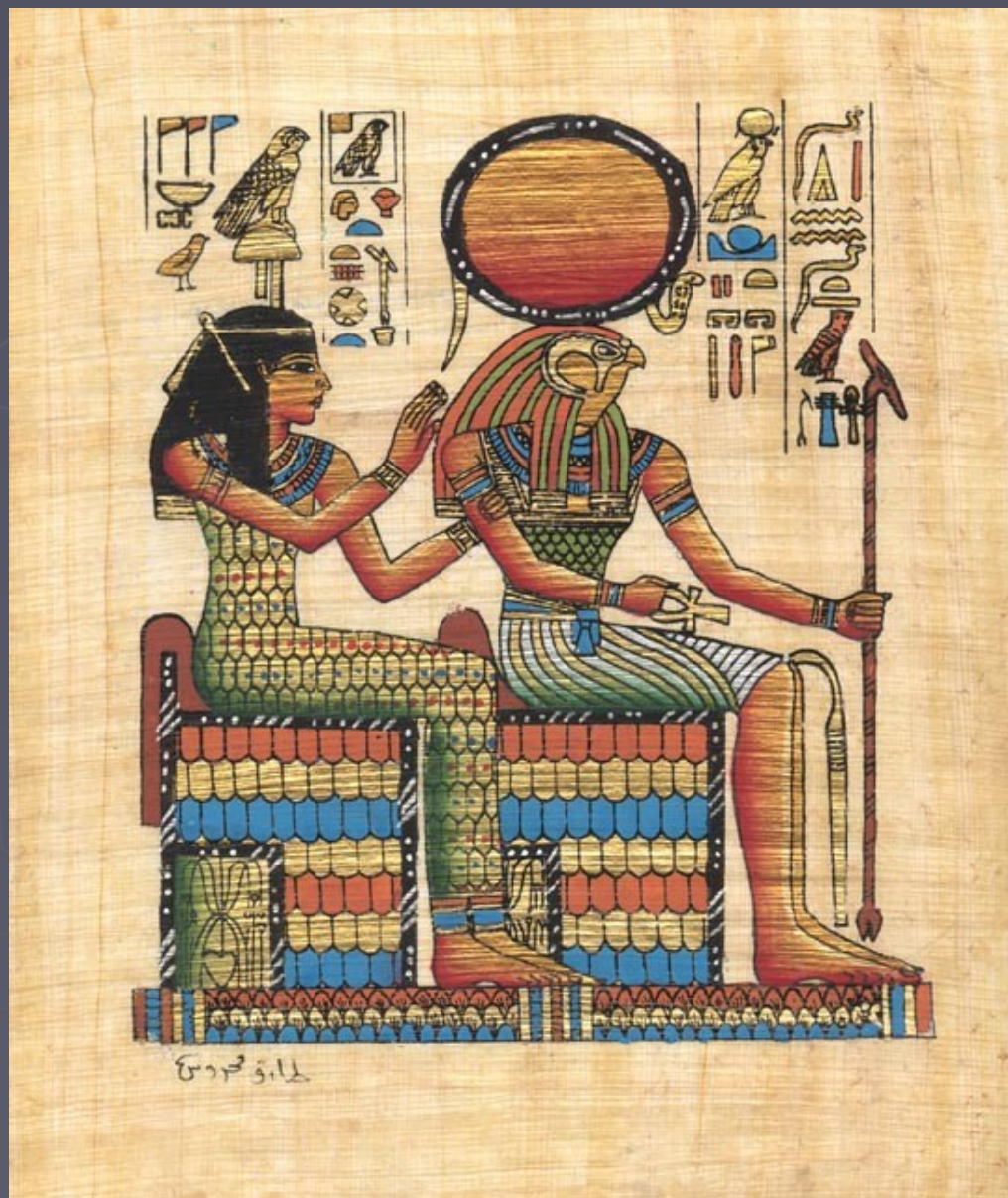
- ▶ **Usírew** – bůh mrtvých a vegetace
- ▶ **Éset** – manželka, bohyně stvoření
- ▶ **Hór** – jejich syn, sokolí bůh
 - zobrazován jako sokol
 - faraon byl jeho ztělesněním na zemi

Usírew bůh mrtvých a vegetace

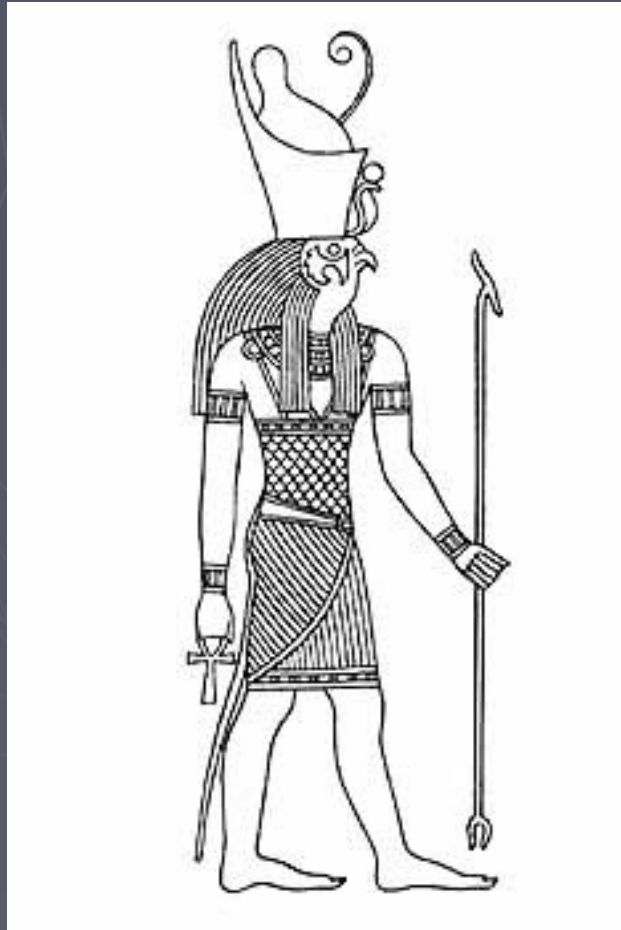

Éset bohyně stvoření

Hór – sokolí bůh, syn Usíra a Éset

mumifikace

- ▶ díky mumifikace získali skvělé lékařské znalosti
- ▶ **duše KA** – přebývá v těle dokud se tělo nerozpadne
- ▶ bůh pohřebišť a mumifikace - **Anúbis**

vysušené, ale zachovalé tělo

Skarab, jímž se nahrazovalo srdce

